četvrtak, 8. srpnja 2021.

P9_TA(2021)0361

Uspostava antarktičkih zaštićenih morskih područja i očuvanje biološke raznolikosti Južnog oceana

Rezolucija Europskog parlamenta od 8. srpnja 2021. o uspostavi antarktičkih zaštićenih morskih područja i očuvanju biološke raznolikosti Južnog oceana (2021/2757(RSP))

(2022/C 99/24)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir UN-ov Program održivog razvoja do 2030. i njegove ciljeve održivog razvoja, a posebno ciljeve br. 13 i 14,

— uzimajući u obzir Konvenciju Ujedinjenih naroda o biološkoj raznolikosti,

— uzimajući u obzir Konvenciju Ujedinjenih naroda o pravu mora (UNCLOS), a posebno dio XII.,

— uzimajući u obzir Konvenciju o očuvanju antarktičkih morskih živih resursa (Konvencija CAMLR),

— uzimajući u obzir izvješće o globalnoj procjeni biološke raznolikosti i usluga ekosustava Međuvladine znanstveno-političke platforme za biološku raznolikost i usluge ekosustava (IPBES) od 31. svibnja 2019.,

— uzimajući u obzir posebno izvješće Međuvladina panela o klimatskim promjenama (IPCC) o oceanima i kriosferi u kontekstu klimatskih promjena od 24. rujna 2019. i posebno izvješće IPCC-a o globalnom zagrijavanju od 1,5 C od 8. listopada 2018.,

— uzimajući u obzir izvješće naslovljeno „Mission Starfish 2030: Restore our Ocean and Waters” (Misija Morska zvijezda 2030.: obnavljanje naših oceana i mora) koje je 22. rujna 2020. objavio Komisijin Odbor za misiju za zdrave oceane, mora, obalne i unutarnje vode,

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 11. prosinca 2019. naslovljenu „Europski zeleni plan” (COM(2019)0640),

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 20. svibnja 2020. naslovljenu „Strategija EU-a za bioraznolikost do 2030.: Vraćanje prirode u naše živote” (COM(2020)0380),

— uzimajući u obzir govor o stanju Unije predsjednice Ursule von der Leyen na plenarnoj sjednici Europskog parlamenta od 16. rujna 2020.,

— uzimajući u obzir zajedničku izjavu s 21. sastanka na vrhu EU-a i Kine od 9. travnja 2019.,

— uzimajući u obzir priopćenje čelnika zemalja skupine G7 od 13. lipnja 2021. naslovljeno „Zajednički program za globalno djelovanje s ciljem bolje rekonstrukcije”,

— uzimajući u obzir izjavu sa sastanka na vrhu EU-a i SAD-a od 15. lipnja 2021. naslovljenu „Na putu prema obnovljenom transatlantskom partnerstvu”,

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 28. studenoga 2019. o klimatskoj i okolišnoj krizi ([1]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. siječnja 2020. o europskom zelenom planu ([2]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 9. lipnja 2021. o Strategiji EU-a za bioraznolikost do 2030.: Vraćanje prirode u naše živote ([3]),

([1]) SL C 232, 16.6.2021., str. 28.
([2]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0005.
([3]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0277.

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 16. siječnja 2020. o 15. sastanku Konferencije stranaka Konvencije o biološkoj raznolikosti (COP15) ([4]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 25. ožujka 2021. o utjecaju morskog otpada na ribarstvo ([5]),

— uzimajući u obzir Antarktički ugovor potpisan 1. prosinca 1959.,

— uzimajući u obzir Madridski protokol o zaštiti okoliša uz Antarktički ugovor potpisan 4. listopada 1991. (Madridski protokol),

— uzimajući u obzir članak 132. stavak 2. Poslovnika,

A. budući da je dobro ekološko stanje oceana ključno za očuvanje biološke raznolikosti i osiguranje kontinuiteta njegovih usluga ekosustava kao što su apsorpcija CO_2 i proizvodnja kisika;

B. budući da na Antarktici i u Južnom oceanu postoji izuzetno bogat ekosustav divlje flore i faune i da su neke vrste na crvenom popisu ugroženih vrsta Međunarodne unije za očuvanje prirode te imaju status ugrožene ili osjetljive vrste;

C. budući da je ocean ključan za ublažavanje klimatskih promjena i da apsorbira više od 90 % topline koja se pohrani u našim emisijama ugljikova dioksida; budući da je ocean najveći aktivni ponor ugljika na svijetu koji je sekvestrirao više od 30 % ugljika iz tih emisija ([6]);

D. budući da je od 1989. do 2018. temperatura na Antarktici porasla za 1,8 °C, što je tri puta više od globalnog prosjeka ([7]); budući da će prema predviđanjima ledene ploče na Grenlandu i Antarktici sve brže gubiti masu tijekom 21. stoljeća i nakon toga;

E. budući da je antarktički kril ključan dio prehrambenog lanca za mnoge morske grabežljivce (pingvini, kitovi, tuljani, ribe) u Južnom oceanu;

F. budući da se u posebnom izvješću IPCC-a o oceanima i kriosferi u kontekstu klimatskih promjena ([8]) navodi kako klimatski mehanizmi ovise o zdravlju oceanskih i morskih ekosustava koji su trenutačno pod utjecajem globalnog zatopljenja, onečišćenja, prekomjernog iskorištavanja morske biološke raznolikosti, zakiseljavanja, deoksigenacije i erozije obale;

G. budući da su Ujedinjeni narodi proglasili Desetljeće znanosti o oceanima za održivi razvoj (2021. – 2030.) kako bi se poboljšala znanost o oceanima i izgradilo kolektivno znanje;

H. budući da se u Antarktičkom ugovoru, koji je stupio na snagu prije 60 godina 23. lipnja 1961., u članku IX. poziva na zaštitu i očuvanje živih resursa na Antarktici; budući da su ti napori utvrđeni u Madridskom protokolu; budući da se u tom Protokolu Antarktika određuje kao prirodni rezervat namijenjen miru i znanosti te se utvrđuju osnovna načela koja se primjenjuju na aktivnosti na Antarktici;

([4]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0015.

([5]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0096.

([6]) Bindoff, N. et al., „Observations: Oceanic Climate Change and Sea Level”, *Climate Change 2007: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Fourth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change*, Cambridge University Press, Cambridge, Ujedinjena Kraljevina i New York, New York, SAD, 2007. https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/2018/02/ar4-wg1-chapter5-1.pdf; Rhein, M. et al., „Observations: Ocean”, *Climate Change 2013: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Fifth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change*, Cambridge University Press, Cambridge, Ujedinjena Kraljevina i New York, New York, SAD, 2013. https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/2018/02/WG1AR5_Chapter03_FINAL.pdf; Cheng, L. et al., 2019, „Record-Setting Ocean Warmth Continued in 2019”, *Advances in Atmospheric Sciences*, svezak 37, veljača 2020. https://link.springer.com/article/10.1007/s00376-020-9283-7

([7]) Kyle R. Clem, Ryan L. Fogt, John Turner, Benjamin R. Lintner, Gareth J. Marshall, James R. Miller, James A. Renwick, „Record warming at the South Pole during the past three decades”, *Nature Climate Change*, 2020.; DOI: 10.1038/s41558-020-0815-z.

([8]) *Posebno izvješće IPCC-a o oceanima i kriosferi u kontekstu klimatskih promjena. Sažetak za tvorce politika*, 2019. https://www.ipcc.ch/srocc/chapter/summary-for-policymakers/

četvrtak, 8. srpnja 2021.

I. budući da su se Europskoj uniji i njezinim državama članicama, Australiji, Norveškoj, Ujedinjenoj Kraljevini i Urugvaju 28. travnja 2021. pridružile Sjedinjene Američke Države i Novi Zeland kao zagovaratelji prijedloga za uspostavu dvaju zaštićenih morskih područja u Južnom (Antarktičkom) oceanu, u istočnoj Antarktici i Weddellovu moru;

J. budući da su u Komisiji za očuvanje antarktičkih morskih živih resursa (CCAMLR) u tijeku pregovori o uspostavi tih dvaju novih zaštićenih morskih područja, čija bi ukupna veličina iznosila oko 3 milijuna km²; budući da bi se odobrenjem tih zaštićenih morskih područja doprinijelo ispunjavanju obveza EU-a i globalnih obveza u pogledu zaštite morske biološke raznolikosti;

K. budući da su zaštićena morska područja važan alat za zaštitu oceanskih ekosustava jer mogu povećati raznolikost i brojnost vrsta te istodobno poboljšati otpornost oceana na okolišne učinke, uključujući klimatske promjene;

L. budući da su čelnici zemalja skupine G7 izjavili da u potpunosti podupiru angažman CCAMLR-a za razvoj reprezentativnog sustava zaštićenih morskih područja na području primjene Konvencije CAMLR-a u Južnom oceanu na temelju najboljih dostupnih znanstvenih spoznaja;

M. budući da su EU i SAD izrazili punu potporu promicanju uspješnog i ambicioznog globalnog okvira za biološku raznolikost nakon 2020. u okviru Konvencije o biološkoj raznolikosti i svoju punu potporu određivanju novih zaštićenih morskih područja u Južnom oceanu te nastavku suradnje u vezi s promicanjem održivog plavog gospodarstva, održivog ribolova i sprečavanja nezakonitog, neprijavljenog i nereguliranog ribolova (NNN);

N. budući da je Parlament izrazio snažnu potporu ambicioznim mjerama za zaštitu i obnovu morske biološke raznolikosti, posebno u svojoj Rezoluciji o Strategiji EU-a za bioraznolikost do 2030.: Vraćanje prirode u naše živote i u svojoj Rezoluciji o 15. sastanku Konferencije stranaka Konvencije o biološkoj raznolikosti (COP15);

O. budući da je Parlament pozvao Komisiju da se zalaže za ambiciozan model međunarodnog upravljanja morskom biološkom raznolikošću izvan nacionalnih jurisdikcija te da prizna sva mora i ocean kao globalno zajedničko dobro; nadalje, budući da je pozvao EU da potakne usvajanje ambicioznog globalnog ugovora o oceanu radi zaštite morske biološke raznolikosti u područjima izvan nacionalne jurisdikcije diljem svijeta na sljedećem sastanku Međuvladine konferencije o biološkoj raznolikosti izvan nacionalne jurisdikcije;

P. budući da su u Ujedinjenim narodima u tijeku pregovori o provedbenom sporazumu za zaštitu morske biološke raznolikosti u područjima izvan nacionalne jurisdikcije na temelju UNCLOS-a, kojim se predviđa uspostava zaštićenih morskih područja na otvorenom moru;

1. naglašava da ekosustavi i biološka raznolikost na Antarktici i u Južnom oceanu imaju iznimnu vrijednost i znanstvenu važnost te da je Weddellovo more ključno za globalna oceanska strujanja i svjetsku klimu; naglašava da je važno osigurati njihovu brzu i učinkovitu zaštitu;

2. izražava punu potporu naporima koje su Europska unija i njezine države članice, Australija, Norveška, Ujedinjena Kraljevina, Urugvaj, Sjedinjene Američke Države i Novi Zeland uložili za uspostavu dvaju novih zaštićenih morskih područja u istočnoj Antarktici i Weddelovu moru u Antarktičkom oceanu; poziva Komisiju i države članice da u okviru priprema za godišnji sastanak CCAMLR-a 2021. pojačaju svoje bilateralne i multilateralne napore kako bi se osigurala potpora uspostavi tih zaštićenih morskih područja u predstojećim mjesecima, a posebno da se usredotoče na članice CCAMLR-a koje su izrazile protivljenje prijedlozima zaštićenih morskih područja;

3. podsjeća da bi u skladu sa Strategijom za bioraznolikost do 2030. EU trebao iskoristiti sav svoj diplomatski utjecaj i mogućnosti djelovanja kako bi posredovao u postizanju dogovora o proglašenju golemih zaštićenih morskih područja u Južnom oceanu;

4. podsjeća da u pogledu zaštite mora Unija ima obvezu pravno zaštititi najmanje 30 % morskog područja EU-a, uključujući strogu zaštitu 10 % svojih mora; podsjeća da bi EU trebao osigurati da globalni okvir nakon 2020. obuhvaća ambiciozne globalne ciljeve za 2030. u skladu s obvezama EU-a; nadalje, ponavlja svoje stajalište da bi tijekom pregovora o globalnom okviru EU trebao djelovati kao predvodnik u svijetu i zalagati se za visoku razinu ambicije, koja bi bila jednaka njegovoj ili je premašivati, uključujući pravno obvezujuće ciljeve globalne obnove i zaštite od najmanje 30 % do 2030.; naglašava da zaštićena područja treba učinkovito zaštititi;

5. podsjeća na obvezu CCAMLR-a da do 2012. na području primjene Konvencije CAMLR-a uspostavi reprezentativni sustav zaštićenih morskih područja kojim se štite reprezentativni primjeri morskih ekosustava, biološke raznolikosti i staništa;

6. ističe da se Madridskim protokolom zabranjuju aktivnosti povezane s antarktičkim mineralnim resursima, osim u svrhe znanstvenih istraživanja; poziva da se ta ključna odredba zadrži u budućim sporazumima;

7. naglašava da su zbog geografske izolacije Južnog oceana operacije praćenja na području primjene Konvencije CAMLR-a složene i teške;

8. ističe da je više od 80 % morskog dna i dalje neistraženo ([9]) te da su potrebna daljnja oceanografska istraživanja, posebno u pogledu učinaka onečišćenja i klimatskih promjena na ekosustave;

9. poziva Komisiju i države članice da zajedno s globalnim partnerima ojačaju mrežu zaštićenih morskih područja na globalnoj razini poboljšanim upravljanjem, boljim prostornim planiranjem, procjenama i provedbom kako bi se povećala ekološka usklađenost i povezanost zaštićenih morskih područja;

10. naglašava da su aktivnosti ribolova NNN znatna prijetnja za održivi ribolov i otpornost morskih ekosustava;

11. ističe da turizam na Antarktici mora biti održiv; stoga poziva CCAMLR da osigura da se turizam provodi sukladno tome te da ne utječe negativno na ekosustav;

12. naglašava da bi uspostava tih dvaju novih zaštićenih morskih područja bila važan doprinos globalnoj dimenziji Strategije EU-a o biološkoj raznolikosti; poziva Komisiju i države članice da iskoriste uspostavu tih zaštićenih morskih područja kao temelj za globalne pregovore u okviru Konvencije o biološkoj raznolikosti na Konferenciji UN-a o biološkoj raznolikosti COP15 u Kunmingu (Kina);

13. napominje da bi se uspostavom zaštićenih morskih područja koja obuhvaćaju više od 3 milijuna km^2 u istočnoj Antarktici i Weddellovu moru stvorilo jedno od najvećih zaštićenih morskih područja u povijesti;

14. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, potpredsjedniku Europske komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku te državama članicama CCAMLR-a.

([9]) National Ocean Service, 2021.: https://oceanservice.noaa.gov/facts/exploration.html